

їні сприятиме відчутному зниженню собівартості національних товарів, підвищить їхню конкурентоспроможність на зовнішніх ринках.

Отже, перед Україною поставлено завдання проводити максимально зважену та неупереджену зовнішню політику, орієнтовану не на процес, а на результат і спрямовану на захист наших національних інтересів та дотримання міжнародних зобов'язань. Україна не повинна вибирати між демократією та економічним зростанням. Оскільки наша національна економіка значною мірою орієнтована на експорт, створення ЄП можна вважати засобом стабільного та ефективного розвитку економіки, і як наслідок — поліпшення рівня життя наших людей.

К. В. Костина

аспірантка, асистент кафедри міжнародної економіки Київського національного економічного університету

ГАРМОНІЗАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ПОЛОЖЕНЬ ГЕНЕРАЛЬНОЇ УГОДИ ПРО ТОРГІВЛЮ ПОСЛУГАМИ

Завдання набуття повноправного членства України у Світовій організації торгівлі (СОТ) обумовили певний пошук шляхів пристосування існуючого режиму регулювання торгівлі до норм міжнародного права. Вхідження України у переговорний процес і процедури гармонізації торговельного режиму з вимогами системи ГАТТ/СОТ були започатковані у 1995 р. Реалізація плану вхідження України до СОТ має гарантувати баланс між національними та глобальними початками в стратегії реалізації інтеграції України у світову економіку ХХІ століття.

Сфера торгівлі послугами в рамках Світової організації торгівлі регулюється Генеральною угодою про торгівлю послугами (ГАТС). Угода спрямована на сприяння економічному зростанню всіх торговельних партнерів через розширення торгівлі послугами, містить загальні концепції, принципи і правила з торгівлі послугами, а також конкретні зобов'язання щодо лібералізації торгівлі в секторах і підсекторах послуг.

До Уругвайського раунду не існувало загальноприйнятих міжнародних правил з торгівлі послугами, хоча така торгівля являє собою важливий та зростаючий сектор економічної діяльності поряд з такими, як банківська, страхова, телекомунікаційна, транспортна, діяльність у сфері професійних послуг, будівництво і туризм. Одним з досягнень Уругвайського раунду стало узгоджен-

ня позицій щодо структури ГАТС та початкових зобов'язань багатьох країн стосовно доступу на ринок сфери послуг.

Уперше в історії відправні принципи, що складають основу багатосторонньої правової системи, яка регулює торгівлю послугами і впливає на розвиток національних правових систем, були включені в єдину багатосторонню угоду. ГАТС має характер рамкової угоди, яка встановлює межі зобов'язань щодо розширення і подальшої лібералізації торгівлі у сфері послуг та включає в себе три блоки прав та обов'язків: Генеральна угода про торгівлю послугами, де сформульовані базисні правові норми; додатки, що стосуються окремих галузей видів послуг; конкретні зобов'язання країн-членів СОТ щодо окремих видів послуг.

Основні положення ГАТС багато в чому нагадують ГАТТ, а саме:

- національний режим (іноземні постачальники послуг і самі послуги повинні використовуватись таким же режимом, що і національні);
- вирішення конфліктних та спірних ситуацій (за допомогою системи врегулювання суперечок СОТ, загальної для ГАТТ і ГАТС);
- відкритість (усі розпорядження, закони, адміністративні положення, які стосуються регулювання торгівлі послугами, повинні бути опубліковані);
- режим найбільшого сприяння (застосовується однаковий режим для всіх, передбачає відсутність будь-яких дискримінацій між учасниками Угоди);
- поступова лібералізація (шляхом переговорів у рамках всієї сфери торгівлі послугами; частина бар'єрів у цій області має бути знижена як наслідок Уругвайського раунду, частина — у ході подальших переговорів).

Невизначеність законодавчої бази в усіх своїх виявленнях відштовхує іноземні інвестиції, перешкоджає внутрішній торгівлі і підриває принцип верховенства закону, значно ускладнює визначення цілей переговорів у СОТ у сфері послуг, обмежує можливість України виконувати свої зобов'язання в СОТ після приєднання до цієї організації.

Головними досягненнями в напрямку гармонізації законодавства України із нормами і стандартами ГАТС вважається планування внесення змін і доповнень до законів про телебачення та радіо, про аудиторські послуги, про інформаційні агенства, про адвокатуру та про банківські послуги.

Постановою Національного банку України «Про затвердження положення про порядок створення та реєстрації комерційних ба-

нків...» № 281 від 21 липня 1998 року встановлюються мінімальні рівні капіталу для іноземних банків, які перевищують рівні, встановлені для українських банків.

У відповідності до вимог Закону «Про страхування» № 85/96 від 7 березня 1996 року, щодо послуг у сфері страхування застосовуються такі обмеження:

- для надання страхових послуг на території України вимагається обов'язкова реєстрація;
- максимальна частка іноземної акціонерної участі не може перевищувати 49 %;
- страхові компанії з іноземною участю повинні мати капітал у сумі не менше 500 000 гривень, у той час як для місцевих страхових компаній вимагається капітал лише в сумі 100 000 гривень. За новою редакцією Закону України «Про страхування» № 2745—III від 4 жовтня 2001 року всі страхові компанії тепер зобов'язані мати капітал у сумі 500 000 гривень.

Застосовуються також обмеження і в інших секторах послуг в Україні:

- у секторі транспорту (максимальна частка іноземної участі в акціонерному капіталі не може перевищувати 49 %);
- у телекомунікаціях (платежі за послуги повинні відповідати тарифним вимогам місцевих органів влади (Постанова Кабінету Міністрів України № 1548 від 25 грудня 1996 року); недержавна власність наземної інфраструктури супутникових систем з доступом до громадських мереж є забороненою);
- у секторі професійних послуг (юридичні послуги: клієнтів у кримінальних справах можуть представляти тільки громадяни України; аудит: аудиторами можуть бути тільки громадяни України).

Зусилля української влади щодо приведення національного законодавства у відповідність до стандартів ГАТС та СОТ у цілому можна вважати досить успішними. Однак остаточні позитивні висновки можна зробити тільки тоді, коли Україна стане повноправним членом найбільш впливовий світового торговельного клубу.

Д. О. Кохан

аташе управління Економічного співробітництва МЗС України

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЗАХИСТУ НАЦІОНАЛЬНИХ РИНКІВ ВІД НЕДОБРОСОВІСНОЇ ЗОВНІШНЬОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Ставлення розвинених країн світу до проведення ліберальної торговельної політики чи проявів протекціоністських тенденцій у міжнародній торгівлі завжди було різним. США, наприклад, на